

INSTITVTVM.

orporum quorumcunque, in globo terrae obuiorum, naturam, proprietates et vires *profunde eruit* eorumque per multa adeo ad liquidam *veritatem* explorat chemia. Nobilis haec ars, si prudenter et rite colatur, *non solum generi humano* insigni emolumento est, sed eos ipsos inprimis, qui artem hanc exercent, sedulo et efficacissime monet, ut perpendant, quanta Dei Omnipotentis sit erga homines benignitas. Immo, multum in hac arte exercitati arrogantiam et philautiam fugere, contra modestiae et despicientiae sui se tradere discunt. Discunt enim, quantum sit, quod nesciunt. Egregiis itaque his dotibus ornata chemia cultores suos minime a religione auocat inque avia deducit, potius eosdem instruit, quomodo ex quacunque rerum creatarum atomo benignissimi Creatoris sapientia eluceat, quoue modo corpora semel perspecta in verum generis humani usum conuerti debeant. Verum, cum usus iste tam varius sit,

A

fieri

fieri solet, vt a variis varie hæc ars et per partes tantum excolatur atque alii aliique, fundamentis chemiæ generalis satis imbuti, hanc vel illam partem sibi præ reliquis eligant et, quantum possunt, perfectiorem reddere allaborent. Ita alii chemicam artem in vsum physices exercent; alii, vt oeconomiae profint; alii, vt mineralis regni prouentus adaugeant, vel vt variis artibus mechanicis aliisque auxilium ferant. Inter omnes tamen, quas præstat chemia, vtilitates, illa in primis insignis et, nisi superior, omnibus tamen æquiparanda esse videtur, quæ in medicinam tum theoreticam tum practicam præcipue redundat, quæque eo magis attendenda venit, quo majus commodum est, quod prouenire inde solet. Atque, cum finis medicinæ primarius in conseruanda vel et restituenda sanitate consistat, huic autem fini obtinendo chemia egregie inseruiat, illam laudatæ artis partem, quæ medica aut medico-pharmaceutica nuncupatur, præ reliquis excolendam et perficiendam esse, colligendum est. Tentabimus itaque, quantum fieri poterit, quam ratione chemica ars, hæctenus tam varie excolta, in vsum medicum conuerti possit. *Minime tamen completam* hic pharmaciam sed pharmacix tantum delineationem tradimus, ita tamen, vt præcipuis momentis adductis, hisque per singula exempla illustratis ad normam eiusdem plura demum addi, et nisi displiceamus prorsus, aliquando etiam a nobis absolutum pharmacix opus exhiberi possit. Ordinem tractandorum sequens tabula exhibet. Sistit nimirum

Pars I

Pars I. *Pharmacie statum, agitque*

- Cap. I. *De pharmacie necessitate et utilitate.*
 — II. *De officinae pharmaceuticæ qualitatibus.*
 — III. *De pharmacopoei dotibus.*
 — IV. *De pharmacopoei laboribus.*

Pars II. *Producta pharmaceutica in genere considerat,*
agitque

- Cap. I. *De qualitatibus remediorum insitis.*
 — II. *De qualitatibus remediorum pharmaceuticis.*

Pars III. *Præparationem et Vires remediorum pertra-*
*ctat; hinc agit*Sect. I. *De menstruis pharmaceuticis.*

- Cap. I. *De menstruis aqueis.*
 — II. *De menstruis salinis.*
 Class. I. *De menstruis acidis.*
 — II. *De menstruis alcalinis.*
 — III. *De menstruis salinis medicæ indolis.*

— III. *De menstruis inflammabilibus.*Class. I. *De menstruis oleosis.*— II. *De menstruis spirituosis.*— IV. *De menstruis compositis.*Class. I. *De menstruis salino-saponaceis.*— II. *De menstruis salino-oleosis.*— III. *De menstruis salino-spirituosis.*— IV. *De menstruis oleoso-spirituosis.*— V. *De menstruis salino-oleoso-spirituosis.*Sect. II. *De ordinibus remediorum.*Ordo. I. *De remediis fluidis.*Class. I. *De remediis per distillationem parandis.*— II. *De remediis per infusionem et digestionem parandis.*— III. *De remediis per coctionem parandis.*— IV. *De remediis emulsis.*

Ordo II. *De remediis solidis.*Class. I. *De remediis per coagulationem parandis.*— II. *De remediis per præcipitationem parandis.*— III. *De remediis per crystallisationem parandis.*— IV. *De remediis per sublimationem parandis.*— V. *De remediis per calcinationem parandis.*— III. *De remediis consentiæ mediæ*Class. I. *De remediis per euaporationem et inspissationem parandis.*— II. *De remediis per liquefactionem et coagulationem parandis.*